

ŮSTAV	STĀTU
A	PRĀVA

Ůstav stĀtu a prĀva
AV ŇR, v. v. i.
NĀrodní 18, 116 00 Praha 1

T +420 221 990 711
E ilaw@ilaw.cas.cz
www.ilaw.cas.cz

Ůstav stĀtu a prĀva AV ŇR, v. v. i.

Směrnice

O

**OCHRANĚ OZNAMOVATELŮ
A POSTUP ZPRACOVĀVĀNÍ A PROŠETŘOVĀNÍ JEJICH OZNĀMENÍ
(WHISTLEBLOWING)**

Ňj: USP/1056/2022

IŇO 68378122
DIŇ CZ68378122
zapsĀn v RejstřĀku
veřejných vĀzkumných
institucĀ

PREAMBULE

Tato směrnice se vydává za účelem zavést vnitřní oznamovací systém o ochraně osob, které oznamují porušení práva Evropské unie (dále jen jako „EU“), který v rámci subjektu, jímž je **Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.**, IČ: 68378122, se sídlem Národní 18, 110 00 Praha 1 (dále jen jako „ÚSP“), umožní zaměstnancům ÚSP jako oznamovatelům upozorňovat na poškozování práva EU, veřejných zájmů nebo protiprávní jednání v rámci ÚSP.

Zároveň tato směrnice zavádí opatření na ochranu takových oznamovatelů (tzv. whistleblowerů), stanoví postup a způsob prošetřování takových oznámení a jejich vyřizování. Na základě ustanovení § 302 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, v platném znění, byla tato směrnice vydána statutárním orgánem ÚSP, který má za povinnost jako vedoucí zaměstnanec vytvářet příznivé pracovní podmínky a zabezpečovat dodržování právních a vnitřních předpisů.

1. DŮVODY A ÚČEL PŘIJETÍ TÉTO SMĚRNICE

Tato směrnice je přijímána jako nástroj pro prevenci a odhalování protiprávního jednání v rámci ÚSP, jehož smyslem je přispívat k včasnému odhalování tohoto jednání a předcházení s ním spojeným negativním důsledkům. Zároveň je tato směrnice přijímána za účelem ochrany zaměstnanců ÚSP, kteří se v souvislosti se svojí prací dozví o informacích, jež se týkají takového protiprávního jednání a přikročí k jejich oznámení. Tato směrnice, která zavádí systém anonymních oznámení, jež je možné učinit skrze oznamovací linku, je přijímána s úmyslem eliminovat případné obavy oznamovatelů ze vzniku neoprávněné újmy a umožnění oznamovat podezření na porušení právních předpisů i ve značně anonymizované podobě.

V případě, že se kterýkoliv ze zaměstnanců setká s nekalými praktikami v rámci ÚSP, tedy poškozováním práva Unie, poškozováním veřejných zájmů nebo protiprávním jednáním ze strany ÚSP, je mu touto směrnicí umožněno učinit o takovém jednání ve vztahu k ÚSP anonymní oznámení, kterým se bude vždy zabývat příslušná osoba, jež může jako jediná znát totožnost oznamovatele. Tato osoba rovněž v celé záležitosti komunikuje s oznamovatelem, kterého vyrozumí o výsledku svého šetření a případných přijatých opatřeních k nápravě a budoucímu zamezení protiprávního jednání, bude-li shledáno.

Tato směrnice včetně ustanovení týkajících se ochrany osob a jejich osobních údajů, se uplatní nejen na všechna příslušná oznámení zaměstnanců ÚSP, ale také na bývalé zaměstnance ÚSP, členy orgánů ÚSP či jiných zúčastněných stran, tedy například obchodních partnerů, spolupracovníků či jiných osob samostatně výdělečně činných, které s ÚSP spolupracují.

2. DEFINICE ZÁKLADNÍCH POJMŮ

2.1. Oblasti, v nichž jsou oznámení oznamovatelů pod ochranou

Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019, o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (dále jen „Směrnice EU“) poskytuje ochranu oznamovatelům, jejichž oznámení se týkají:

- I. porušení předpisů v následujících oblastech:
  - a) zadávání veřejných zakázek,
  - b) finančních služeb, produktech a trzích předcházení praní peněz a financování terorismu,
  - c) bezpečnosti a souladu výrobků s předpisy,
  - d) bezpečnosti dopravy v odvětví železniční, silniční, námořní a vnitrozemské vodní cesty,
  - e) ochraně životního prostředí, počínaje nakládáním s odpadem a konče chemickými látkami,
  - f) radiační ochraně a jaderné bezpečnosti,
  - g) bezpečnosti potravin a krmiv, zdraví a dobrých životních podmínkách zvířat,
  - h) veřejném zdraví, včetně práv pacientů a kontrol tabákových výrobků,
  - i) ochraně spotřebitele,
  - j) ochraně soukromí a osobních údajů a bezpečnosti sítí a informačních systémů,
- II. porušení ohrožujících finanční zájmy EU,

- III. porušení týkajících se vnitřního trhu, včetně porušení pravidel EU v oblasti hospodářské soutěže a státní podpory a pravidel týkajících se vnitrostátní daně z příjmů právnických osob.

2.2. Porušení

Porušením se rozumí jednání nebo opomenutí, jež je protiprávní a týká se aktů EU v oblastech vymezených v článku 2.1 této směrnice nebo maří předmět a účel pravidel stanovených v aktech EU v oblastech vymezených v článku 2.1.

2.3. Oznámení a zveřejnění

Oznámením se rozumí ústní či písemné poskytnutí informací oznamovatelem příslušné osobě o porušení. Zveřejněním se rozumí zveřejnění informací oznamovatelem o porušení.

2.4. Oznamovací linka

Oznamovací linkou se rozumí komunikační kanál pro přijímání oznámení o porušení, který je navržen, zřízen a provozován způsobem, jenž zajišťuje možnost utajení totožnosti oznamovatele a veškerých třetích osob zmíněných v oznámení a zabraňuje přístupu neoprávněných osob k informacím uvedeným v oznámení.

2.5. Příslušná osoba

V rámci oznamovacího systému přijímá oznámení *příslušná osoba*, jejímž hlavním úkolem je vyřizování oznámení oznamovatelů. Příslušná osoba je zodpovědná za řešení oznámení a jako jediná může znát totožnost oznamovatele a odpovídá za jeho ochranu. Příslušná osoba vede následnou komunikaci s oznamovatelem, prošetřuje důvodnost jeho oznámení a navrhuje ÚSP opatření k nápravě nebo předejití protiprávního stavu. Příslušnou osobou může být pouze fyzická osoba, která je bezúhonná, zletilá a plně svéprávná. Příslušná osoba může být jak fyzickou osobou, která již působí v rámci ÚSP, tak může být externím pracovníkem.

2.6. Oznamovatel

Oznamovatel je fyzická osoba, která oznámí informace o porušení, jež získala v souvislosti s činnostmi souvisejícími s výkonem práce pro ÚSP. Jeho totožnost může znát pouze příslušná osoba, jež dbá na to, aby zůstala utajena.

2.7. Dotčená osoba

Dotčenou osobou je fyzická nebo právnická osoba, která je v oznámení uvedena jako osoba, jíž se porušení přičítá nebo s níž je tato osoba spojována.

2.8. Odvetná opatření

Jakákoli přímá či nepřímá jednání nebo opomenutí, ke kterým dochází v pracovním kontextu, která jsou vyvolána interním či externím oznámením nebo zveřejněním a které oznamující osobě působí nebo mohou způsobit neoprávněnou újmu.

2.9. Následná opatření

Jakákoli opatření přijatá příjemcem oznámení nebo jakýmkoli příslušným orgánem za účelem posouzení pravdivosti tvrzení uvedených v oznámení a případně k řešení oznámeného porušení, mimo jiné prostřednictvím opatření, jako je interní šetření, vyšetřování, stíhání, opatření k zpětnému získání finančních prostředků a ukončení řízení.

3. ZŘÍZENÍ OZNAMOVACÍ LINKY A JEJÍ ZABEZPEČENÍ

ÚSP zavádí jako komunikační kanál pro přijímání oznámení emailovou adresu **martina.hamzova@post.cz**, kterou spravuje **Martina Hamzová Panošová** (dále jen *příslušná osoba*) a jejímž prostřednictvím zajišťuje možnost oznamovatelům podat oznámení odkudkoliv a vést následnou komunikaci mezi *příslušnou osobou* a oznamovatelem.

Přístupové údaje k oznamovací lince mohou být předány pouze a výlučně *příslušné osobě*. Pracovníci IT ÚSP, kteří mají ve správě doménu ilaw.cas.cz, nejsou oprávněni ke zjišťování obsahu oznamovací linky a jsou vázáni mlčenlivostí ve vztahu ke všem informacím, které se při své činnosti v souvislosti s oznamovací linkou (např. uživatelé využívající linku, IP adresy odesílatelů apod.) dozví. Přístupové údaje k oznamovací lince jsou oprávněni předat výlučně *příslušné osobě* a rovněž zpřístupnit obsah oznamovací linky mohou pouze *příslušné osobě*. Pracovníci IT jsou ve vztahu k oznamovací lince povinni dbát zvýšeného významu jejich povinnosti mlčenlivosti, kdy zpřístupnit oznamovací linku ani poskytnout údaje z oznamovací linky, které by vedly či mohly vést ke ztotožnění oznamovatele, nejsou oprávněni poskytnout s výjimkou *příslušné osoby* nikomu, a to ani vedení ÚSP.

4. JMENOVÁNÍ PŘÍSLUŠNÉ OSOBY

Příslušná osoba byla po projednání a na návrh odborové organizace ÚSP jmenována ředitelem ÚSP na základě jejich osobnostních kvalit a znalosti problematiky v oblastech dle článku 2.1 této směrnice a je uvedena na intranetu a webové stránce. *Příslušná osoba* je při jmenování do funkce řádně poučena o právech a povinnostech, které pro ni z této směrnice a ze Směrnice EU vyplývají. O tomto poučení je sepsán záznam, který je součástí jmenování pověřené osoby.

Příslušná osoba musí se svým jmenování do této funkce souhlasit a musí jí být poskytnuty veškeré potřebné přístupy k oznamovací lince.

5. POUČENÍ ZAMĚŠTNANCŮ

ÚSP vydáním této směrnice seznámil a poučil všechny zaměstnance o možnostech a postupech oznamování porušení. V případě vydání pokynu ředitelem ÚSP jsou zaměstnanci či určený okruh zaměstnanců povinni podstoupit školení na téma této směrnice.

6. POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÉ OSOBY

Příslušná osoba:

- a) jako jediná je oprávněná znát identitu oznamovatele,
- b) je odpovědná za ochranu oznamovatele,
- c) přijímá a posuzuje důvodnost oznámení učiněných prostřednictvím oznamovací linky a vede komunikaci s oznamovatelem,
- d) musí zajistit řádné prověření všech oznámení a přijmout opatření k nápravě či prevenci nežádoucího chování, pokud se oznámení ukáže jako důvodné,
- e) zachovává mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděla při výkonu své činnosti, a to i po ukončení této činnosti,
- f) postupuje při výkonu své činnosti nestranně,
- g) plní pokyny ÚSP, ledaže ohrožují nebo maří výkon její činnosti, má povinnost zajistit, aby nebyla po celou dobu prověřování oznámení prozrazena identita oznamovatele,
- h) má povinnost zajistit, aby se s oznámením seznámila pouze tato osoba a nikdo třetí,
- i) má povinnost informovat oznamovatele o průběhu a výsledcích posouzení důvodnosti oznámení,
- j) má povinnost vést evidenci a archiv všech podaných oznámení,
- k) má povinnost chránit oznamovatele před jakýmkoliv odvetným opatřením,
- l) má povinnost informovat o přijatých opatřeních týkajících se whistleblowingu a o postupech v rámci procesů oznamování příslušné orgány,
- m) má povinnost zajistit soulad zpracovaných informací s opatřeními na ochranu osobních údajů,
- n) při výkonu činnosti přímo odpovídá výlučně řediteli ÚSP.

7. POSTUPY PRO INTERNÍ OZNAMOVÁNÍ A NÁSLEDNÁ OPATŘENÍ V NÁVAZNOSTI NA OZNÁMENÍ

7.1. Postup před oznámením prostřednictvím oznamovací linky

Veškeré záležitosti, včetně těch, které jsou považovány za porušení dle této směrnice, může zaměstnanec ÚSP před oznámením skrze oznamovací linku, nahlásit vedoucímu zaměstnanci v oddělení, do něhož je tento oznamující zaměstnanec v rámci ÚSP zařazen, vedení ÚSP či pověřenci pro ochranu osobních údajů, týká-li se porušení nakládání s osobními údaji. Vedoucí zaměstnanec v rámci příslušného oddělení vyvine maximální úsilí, aby došlo k vyřešení předmětné záležitosti a případně k odstranění a nápravě následků, pokud se jednalo o porušení v oblasti dle čl. 3.1 této směrnice.

7.2. Oznámení prostřednictvím oznamovací linky

V případě, že příslušný vedoucí zaměstnanec (či jiná osoba) nesjedná nápravu porušení poté, co mu bylo zaměstnancem oznámeno porušení, či i bez předchozího oznámení dle bodu 7.1., může oznamovatel oznámit porušení prostřednictvím oznamovací linky, případně jej učinit osobně ve vztahu k příslušné osobě.

Na žádost oznamovatele mu musí být umožněno učinit oznámení osobně, a to v přiměřené lhůtě, nejdéle však do 30 dnů. V takovém případě je oznámení zaznamenáno zvukovým záznamem nebo je pořízen přepis, ke kterému je oznamovateli umožněno se vyjádřit. Po přijetí oznámení skrze oznamovací linku se jím neprodleně začne zabývat příslušná osoba, jež má povinnost potvrdit přijetí oznámení oznamovateli ve lhůtě 7 dnů od jeho přijetí.

Oznámení by mělo vždy obsahovat dostatečné množství informací umožňujících řádné prošetření ze strany příslušné osoby. Za podstatné informace, jež by neměly v oznámení scházet, se pokládá zejména skutkový popis oznamované situace a zdůvodnění, v čem oznamovatel spatřuje údajné porušení. Oznamovatel zároveň může přiložit další materiály a důkazy.

7.3. Postup řešení oznámení

Příslušná osoba je povinna posoudit důvodnost oznámení a písemně vyrozumět oznamovatele o výsledcích posouzení do 30 dnů od přijetí oznámení. V případech, které jsou skutkově nebo právně složité lze tuto lhůtu prodloužit až o 30 dnů, nejvýše však dvakrát, přičemž v takových případech je příslušná osoba povinna oznamovatele o prodloužení lhůty a jeho důvodech informovat před jejím uplynutím. *Příslušná osoba* podnikne veškeré potřebné kroky ke zjištění důvodnosti oznámení, které spočívají zejména, nikoliv však výlučně, v zahájení interního šetření, shromáždění důkazů a komunikaci s oznamovatelem.

7.4. Oznámení, jež nespadá do předmětu této směrnice

Zjistí-li *příslušná osoba* při posuzování důvodnosti oznámení, že se nejedná o oznámení z oblasti dle čl. 2.1 této směrnice, bez zbytečného odkladu o tom písemně vyrozumí oznamovatele. Oznámení, které nespadá pod oblast vymezení v čl. 2.1. této směrnice, není oznámením ve smyslu této směrnice, avšak oznamovatel je oprávněn postupovat obdobně dle bodu 7.1 této směrnice.

7.5. Nedůvodnost oznámení

Není-li *příslušnou osobou* oznámení vyhodnoceno jako důvodné, vyrozumí bez zbytečného odkladu písemně *příslušná osoba* oznamovatele, že na základě skutečností uvedených v oznámení a všech okolností, které jí jsou známy, neshledala porušení nebo shledala, že se oznámení zakládá na nepravdivých informacích, a poučí oznamovatele o právu podat oznámení u orgánu veřejné moci, nebude-li s výsledkem posouzení souhlasit.

7.6. Důvodnost oznámení

Je-li oznámení vyhodnoceno jako důvodné, navrhne *příslušná osoba* opatření k předejití nebo nápravě protiprávního (nežádoucího) stavu vedoucí k odstranění porušení. O přijetí nápravných opatření ÚSP neprodleně vyrozumí *příslušnou osobu*, která o nich bez zbytečného odkladu písemně vyrozumí oznamovatele.

8. ZPRACOVÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ

Při plnění povinností ÚSP či příslušné osoby ze Směrnice EU a postupu dle této směrnice dochází ke zpracování osobních údajů oznamovatelů a dotčených osob. Právním titulem pro zpracování osobních údajů je právní důvod uvedený v čl. 6 odst. 1 písm. f) nařízení Evropského Parlamentu a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016, o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, a sice že zpracování je nezbytné pro účely oprávněných zájmů příslušného správce či třetí strany, kromě případů, kdy před těmito zájmy mají přednost zájmy nebo základní práva a svobody subjektu údajů vyžadující ochranu osobních údajů, zejména pokud je subjektem údajů dítě.

Ke zpracování osobních údajů oznamovatelů dochází výlučně ze strany *příslušné osoby*, kdy tato není oprávněna je předávat jakékoliv třetí osobě, a to ani vedení ÚSP či pověřenci pro ochranu osobních údajů. *Příslušná osoba* je však povinna při zpracování osobních údajů dodržovat veškeré právní předpisy a příslušné interní předpisy ÚSP. Současně je *příslušná osoba* povinna poskytnout veškerou součinnost a předložit příslušné podklady k prokázání souladného nakládání s osobními údaji, kdy případné doklady a dokumenty obsahující osobní údaje, budou-li k tomu potřeba, je oprávněna zpřístupnit třetí osobě výlučně v anonymizované podobě.

9. VEDENÍ A UCHOVÁVÁNÍ ZÁZNAMŮ O OZNÁMENÍCH

ÚSP vede výhradně prostřednictvím *příslušné osoby* v elektronické podobě evidenci údajů o přijatých oznámeních, a to v rozsahu:

- a) datum přijetí oznámení,
- b) jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození a kontaktní adresu oznamovatele,
- c) shrnutí obsahu oznámení a identifikace dotčené osoby, je-li jim její totožnost známa,
- d) datum ukončení posouzení důvodnosti oznámení příslušnou osobou a jejich výsledek.

Oznámení učiněná prostřednictvím oznamovací linky jsou uchovávána po dobu 5 let ode dne jejich přijetí. Do této evidence má přístup pouze *příslušná osoba*. Předání evidence oznámení jiné osobě je *příslušná osoba* oprávněna učinit pouze v anonymizované podobě, tedy bez jakýchkoliv údajů, které přímo či nepřímo ztotožňují konkrétní fyzickou osobu.

10. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Tato směrnice se řídí zřizovací listinou ÚSP, právním řádem České republiky, zejména zákonem č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích, v platném znění, a zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, v platném znění, jakož i právem Evropské unie, zejména směrnicí Evropského Parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie.

Směrnice byla schválena Radou ÚSP dne 20. 10. 2022, účinnosti nabývá dnem 1. 11. 2022.

V Praze dne 22. 10. 2022

ředitel ÚSP